

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21320/2024
26.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Боровоје Боровић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Ана Матић, адвокат из ..., ради поништаја уговора, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 420/23 од 20.09.2023. године, у седници одржаној 26.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против става првог и трећег изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 420/23 од 20.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 4520/19 од 30.08.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе учињено поднеском тужиле од 03.09.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је предлог туженог за укидање привремене мере одређене решењем Вишег суда у Београду П 4520/19 од 18.05.2020. године којим је туженом „МТ Trade Centar“ Београд – у стечају забрањено да туженом ББ исплати износ од 27.253.392,61 динар, а туженом забрањено да овим потраживањем располаже на било који начин, а нарочито да га наплати, све по правноснажном окончању поступка у предмету Вишег суда у Београду П 4520/19. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев и поништен уговор о преносу потраживања закључен 30.01.2019. године између тужиле као уступеоца потраживања и туженог као пријемника потраживања а који је оверен од стране јавног бележника Саве Дедајића дана 30.01.2019. године под бројем Оуп – III 373-2019. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужен да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 384.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 420/23 од 20.09.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 4520/19 од 30.08.2022. године. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђено решење Вишег суда у Београду П 4520/19 од 24.11.2022. године. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви тужиле и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је у ставу првом и трећем изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити је учињена нека друга битна повреда одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, пред Привредним судом у Београду у предмету Ст 43/10 водио се поступак против стечајног дужника „MI Trade Centar“ Београд у стечају а који стечај је отворен дана 01.10.2002. године. Решењем Трговинског суда у Београду Ст 8863/00 од 30.03.2004. године признато је у целости потраживање повериоца „Тоза Марковић“ АД Кикинда, а оспорено је у целости потраживање тужиле АА, у износу од 10.250.796,54 динара са упутом повериоцима чија су потраживања оспорена да покрену или наставе поступке ради утврђивања оспорених потраживања. Правноснажном и извршном пресудом Трговинског суда у Београду П 4346/04 од 22.11.2005. године тужилци је у односу на наведеног стечајног дужника утврђено потраживање у износу од 10.204.795,61 динар. Пресудом Привредног апелационог суда Пж 2232/13 од 16.11.2014. године одбијен је у целости излучни захтев тужиоца ВВ који се односио на имовину стечајног дужника „MI Trade Centar“ Београд. ВВ је изјавила уставну жалбу али је иста одлуком Уставног суда Уж 2718/14 од 30.11.2016. године одбијена. Назначену одлуку Уставног суда стечајни управник је прибавио тек 05.06.2018. године. Ранији стечајни управник ГГ је због неуспешног вођења стечајног поступка разрешен а за новог стечајног управника је одређен ДД. Нова стечајни управник ДД је у другој половини 2018. године позвао тужилцу и њену ћерку ЂЂ и најпре им рекао да има сјајне вести јер ће моћи да наплате своје потраживање али је након тога саопштио да се „догодила катастрофа“ да је „ВВ“ поднела тужбу Европском суду за људска права у Стразбуру и због дужине трајања тог поступка тужилца неће моћи да наплати своје потраживање до окончања наведеног поступка. Иако се тужилца интересовала за камату рекао јој је да неће имати право на камату па јој је предложио да потраживање уступи туженом. Због такве информације коју је добила од стечајног управника тужилца је опуномоћила своју ћерку која је закључила уговор о преносу потраживања са овде туженим а уговор је оверен 30.01.2019. године код нотара под Оуп III 3373/2019. Наведено је да је потраживање пренето за износ од 3.000.000,00 динара али је тужени тужилци исплатио укупно износ поред 3.000.000,00 динара и још 5.673.400,00 динара на руке. Након тога тужени је обавестио стечајног управника ДД о преносима потраживања од 30.01.2019. године и да је постао једини поверилац у стечају над стечајним дужником „MI Trade Centar“ Београд. Уговор о откупу потраживања према „Този Марковићу“ тужени је склопио 06.02.2019. године. предложио је стечајном управнику да се што пре изврши продаја имовине стечајног дужника и да се након тога и обрачуна и исплати камата. Извршена је продаја имовине и касније утврђено да постоји имовина из које би могла да се наплати и камата. Поред признатог главног потраживања по основу куповине које је

стекао уступањем од стране тужиле у висини од 10.204.7965,61 динар тужени је стекао и право на наплату камате у висини од 25.723.002,00 динара. Туженом је по решењу о главној деоби од 15.04.2021. године које је исправљено решењем од 16.04.2021. године исплаћен износ од 8.674.067,26 динара. Обрачун камате након извршене продаје имовине стечајног дужника обрачуната је сагласно члану 277. став 1. Закона о облигационим односима и то на износ од 10.204.795,61 динар која је обрачуната од 02.10.2002. године као дана отварања стечаја над дужником „MI Trade Centar“ Београд.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је сходно члану 65. став 3. закључио да је тужилца понашањем стечајног управника ДД доведена у заблуду да неће моћи да наплати потраживање у стечајном поступку и тако наведена да закључи уговор о преносу потраживања са туженим, коју је касније (убрзо од закључења уговора) остварио право за наплату не само целог потраживања већ и камате у двоструко већем износу од главног потраживања. Тужилца је, не својом кривицом већ доведена у заблуду, приступила закључењу спорног уговора. Стечајни управник је прикрио чињеницу убрзане продаје и чињеницу о наводном постојању тужбе пред Европским судом за људска права као и чињеницу могућности наплате камате на главни дуг.

Другостепени суд је у свему прихватио правну аргументацију првостепеног суда и жалбу туженог одбио.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови закључили да су испуњени услови за поништај уговора закљученог између тужиле и туженог. Наиме, према члану 61. став 1. ЗОО предвиђено је да је заблуда битна ако се односи на битна својства предмета, на лице са којим се закључује уговор ако се закључује с обзиром на то лице, као и на околности које се по обичајима у промету или по намери странке сматрају одлучним, а страна која је у заблуди не би иначе закључила уговор такве садржине. Тужилца је имала потраживање према Привредном друштву „MI Trade Centar“ Београд у висини од 10.204.795,61 динар. У току трајања стечајног поступка тужилца (што произлази из изведених доказа) се више пута интересовала код стечајног управника у вези наплате износа који јој је признат у стечајном поступку као и могућности наплате камате. Међутим, иста је од стране стечајног управника ДД доведена у заблуду да је поверилац стечајног дужника „ВВ“ поднела тужбу Европском суду за људска права у Стразбуру и да ће то трајати дуго, што није било тачно. Даље, тужилца је од стране стечајног управника доведена у заблуду да је тужени откупио потраживање од повериоца „Тоза Марковић“ из Кикинде, иако то није било тачно већ је уговор о преносу потраживања између туженог и назначене фирме МД „Тоза Марковић“ закључен тек 06.02.2019. године. Тужилца је доведена и у заблуду од стране стечајног управника јер јој је исти говорио да неће имати могућности наплате камате на признато потраживање па чак неће бити ни могућности да се наплати главни дуг. Стечајни управник је туженог довео у контакт са тужилом и због веровања стечајном управнику и ситуацији да јој је потребан новац, тужилца је закључила спорни уговор о преносу потраживања. То указује да је тужилца доведена у заблуду радњом трећег лица а не уговорне стране. Међутим, тужилца правилно опредељује тужбени захтев везано за поништај уговора о преносу потраживања по правном основу постојања заблуде. Лице које је ушло у уговорни однос може бити доведено у заблуду и од стране трећег лица и у томе се огледа разлика између правног основа за поништај уговора по правном основу по основу постојања заблуде код неке уговорне стране од поништаја уговора

који је закључен под претњом - принудом. При томе нижестепени судови су закључили да се тужени бавио откупом потраживања те да је исти очигледно знао да постоји могућност да ће откупљено потраживање од тужиле наплатити продајом имовине стечајног дужника, али и да постоји могућност да се наплати камата на главно потраживање. Правилно је закључено да се тужилца понашала са одговорном пажњом јер је од стране стечајног управника тражила да јој се дају одговори у погледу времена и могућности наплате главног потраживања, али и камате. Према ставу 2. члана 61. ЗОО страна која је у заблуди може тражити поништај уговора због битне заблуде, осим ако при закључењу уговора није поступала са пажњом која се у предмету захтева. У конкретном случају на основу изведених доказа произлази да се тужилца понашала у складу са потребном пажњом. Логично је да је она веровала стечајном управнику, а осим тога стечајни управник је тужилцу довео у заблуду да је наводно покренут поступак пред Европским судом за људска права у Стразбуру, а по основу поднете апликације од стране стечајног повериоца „ВВ“, што није било тачно, а осим тога доведена је у заблуду тврдњом да се камата не може наплатити и да је неизвесна и могућност наплате главног дуга. Све то је створило погрешну представу код тужиле, па је у заблуди закључила предметни уговор о преносу потраживања. Нелогично је да тужени није знао за могућност наплате главног дуга и камате, јер је сам изјавио да се бавио откупом потраживања па је нелогично да исти није проверио чињенице и могућности да се изврши наплата напред назначених потраживања. Из тога произлази да је код тужиле постојала мана воље због битне заблуде приликом закључења спорног уговора, па тужилца и сходно члану 112. Закона о облигационим односима има правни основ за тражење поништаја спорног уговора.

Наводима ревизије не доводи се у сумњу правилност побијане одлуке. Чињеница да је приликом обављања разговора тужиле са туженим био присутан и адвокат Мирослав Јовановић није од значаја, имајући у виду чињеницу да изведени докази указују да је предметни адвокат био присутан као стручно лице у погледу прављења уговора, а не и у погледу генералног заступања тужиле у том делу обављања посла и утврђивања чињеница и провере да ли тужилца има могућност наплате главног дуга и камате у стечајном поступку. Неприхватљиви су и наводи ревизије да тужилца није била савесна и да је прекршила одредбе члана 12. Закона о облигационим односима те да се иста није понашала савесно и поштено. Ово из разлога што ако неко при оваквим околностима буде доведен у заблуду, не може се позивати на чињеницу да се исти није понашао сходно начелу савесности и поштења. Неприхватљиви су и наводи да су нижестепени судови погрешно применили одредбу члана 18. ЗОО ценећи да је тужилца поступала са пажњом која се у том односу захтевала а ово из разлога што су нижестепени судови оцењујући пажњу тужиле правилно закључили да је иста поступала савесно и показала потребну пажњу приликом распитивања о могућности наплате свог потраживања и камате, али је радњом стечајног управника доведена у заблуду. У контакт са туженим стечајни управник је довео тужилцу, а пре довођења тужиле у контакт са туженим тужилца је била погрешно обавештена о могућности наплате потраживања, што је код ње очигледно створило заблуду која је узроковала и њену одлуку да закључи спорни уговор о преносу потраживања. Неосновани су и наводи из ревизије туженог да суд није правилно применио одредбе члана Закона о стечајном поступку, а ово из разлога што се у овом поступку не примењују одредбе назначеног закона. Продаја имовине стечајног дужника извршена је у марту 2019. године, а тужилца је уговор о преносу потраживања закључила раније, тј. 30.01.2019. године. Стога су неосновани наводи

ревизије да је тужилца могла знати шта се може наплатити, јер то је могла да сазна тек моментом продаје имовине која је извршена у марту 2019. године, а везано за камату то уновчавање остатка имовине извршено је и касније.

Правилна је одлука суда везано за трошкове поступка.

Сходно изнетом, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић